

خط‌مشی‌گذاری از تئوری تا عمل

مشکلات خط‌مشی‌گذاری در ایران

www.ketab.ir

تالیف و تدوین

دکتر داود حق خواه

دکتر رقیه حسن زاده

انتشارات: دانشگاه آزاد اسلامی

زمستان - ۱۴۰۰

عنوان و نام پدیدآورندگان: دکتر داود حق خواه دکتر رقیه حسن زاده

مشخصات نشر: میانه: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد میانه، ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۶۳۷۶-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

عنوان دیگر: مشکلات خط مشی گذاری ایران

موضوع: تئوری های خط مشی گذاری، خط مشی گذاری در ایران، خطاهای خط مشی گذاری

رده بندی کنگره: H۹۷

رده بندی دیویی: ۳۲۰/۶

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۱۳۰۷۶

نام کتاب: خط مشی گذاری از تئوری تا عمل

نام و نام خانوادگی پدیدآورندگان: دکتر داود حق خواه دکتر رقیه حسن زاده

صفحه آرای و ویراستار: نشر اندیشه گویا

طراحی جلد: محسن عبدالهی

شمارگان در چاپ اول: ۵۰۰ جلد

تعداد صفحات: ۱۷۰

نوبت چاپ: اول- زمستان ۱۴۰۰

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
۱۱	فصل اول: ماهیت مسائل و مشکلات دولتی.....
۱۱	مقدمه.....
۱۲	مسئله و خط‌مشی‌گذاری.....
۱۳	پایه خط‌مشی‌گذاری، تحلیل صحیح مسائل عمومی.....
۱۴	ماهیت مسائل عمومی و خصوصی.....
۱۴	راه‌های شناسایی مسائل عمومی و دیدگاه‌های مرتبط.....
۱۷	چگونه یک مشکل عمومی را به خط‌مشی تبدیل نماییم؟.....
۲۷	نتیجه‌گیری.....
۲۹	منابع فصل.....
۳۰	فصل دوم: شناخت ابعاد و مفاهیم خط‌مشی‌گذاری.....
۳۰	مقدمه.....
۳۱	چرا مطالعه خط‌مشی‌ها برای ما ارزشمند است؟.....
۳۲	ماهیت خط‌مشی‌ها چیست؟.....
۳۳	الف: بستر علمی شکل‌گیری خط‌مشی‌ها.....
۳۴	ب: ماهیت معیارهای خط‌مشی‌گذاری.....
۳۵	ج: ارکان خط‌مشی‌گذاری.....
۳۶	د: اجزای متشکله خط‌مشی‌ها.....

۳۷	ه: عوامل محیطی در خط‌مشی‌گذاری
۳۹	ر: سختی و زمان در خط‌مشی‌گذاری
۴۱	مفهوم سازی خط‌مشی عمومی
۴۱	الف: اصطلاحات کلیدی در تعاریف خط‌مشی
۴۳	ب: تعاریف خط‌مشی عمومی
۴۶	انواع خط‌مشی‌های عمومی
۴۷	الف) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس قوای سه‌گانه و ساختار قدرت
۴۷	ب) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس پیچیدگی و سادگی
۴۸	ج) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس میزان صراحت و اثرگذاری
۴۹	د) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس میزان گستردگی
۴۹	ه) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس ماهیت
۵۰	و) تقسیم‌بندی خط‌مشی‌های عمومی بر اساس میزان تدوین‌پذیری و مستندسازی
۵۱	نتیجه‌گیری
۵۴	منابع فصل
۵۶	فصل سوم: مدل‌های خط‌مشی‌گذاری
۵۶	مقدمه
۵۷	تعریف مدل در خط‌مشی عمومی
۵۷	مدل سازی
۵۸	مدل چیست؟
۵۸	اجزای مدل و دسته‌بندی آن در خط‌مشی‌گذاری
۵۹	الف: مدل‌ها بر پایه عقلانیت
۶۰	مدل عقلایی، خط‌مشی به مثابه حداکثر دستاورد اجتماعی
۶۲	الگوی عقلایی محدود
۶۳	الگوی کارنگی
۶۴	الگوی گام به گام (تغییرات تدریجی)
۶۴	مدل احساس - ادراک در فرآیند عقلایی
۶۵	خط‌مشی‌گذاری به عنوان انتخابی عقلایی در شرایط رقابتی (نظریه بازی)
۶۷	ب: مدل‌ها بر پایه عدم اطمینان محیطی

۶۸	مدل بحران.....
۶۸	مدل خط‌مشی‌گذاری سطل زباله (نظم ناشناخته).....
۷۰	مدل خط‌مشی‌گذاری شهودی.....
۷۳	مدل تنوری تعهد.....
۷۴	ج: مدل‌ها بر پایه فعالیت سیاسی و قدرت.....
۷۵	مدل‌های نهادی، خط‌مشی به مثابه فعالیتی سیاسی.....
۷۵	مدل گروهی، خط‌مشی حاصل تعادل و تعامل بین گروه‌ها.....
۷۷	مدل مثلث آهنین.....
۷۹	مدل خوشه‌های قدرت.....
۸۰	مدل خط‌مشی‌گذاران سایه.....
۸۱	نظریه انتقال خط‌مشی.....
۸۳	نتیجه‌گیری.....
۸۵	منابع فصل.....
۸۸	فصل چهارم: شناخت از مراحل خط‌مشی‌گذاری در عمل.....
۸۸	مقدمه.....
۸۹	فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی.....
۹۰	مرحله اول: شناخت، درک و بیان مسئله یا مشکل.....
۹۱	مرحله دوم: ارجاع و طرح مسئله در سازمان‌ها و موسسات عمومی.....
۹۱	مرحله سوم: شکل‌گیری، تهیه و تدوین خط‌مشی عمومی.....
۹۳	مرحله چهارم: قانونی کردن و مشروعیت بخشیدن به خط‌مشی عمومی.....
۹۴	مرحله پنجم: ابلاغ و اجرای خط‌مشی عمومی.....
۹۵	تمایز مراحل شکل‌گیری و اجرای خط‌مشی.....
۹۵	رویکردهای اجرای خط‌مشی.....
۱۰۱	مرحله ششم: ارزیابی خط‌مشی عمومی اجرا شده و توسعه آن.....
۱۰۱	اثرات ارزیابی خط‌مشی.....
۱۰۳	مفهوم ارزیابی و نقش آن در بهبود مستمر خط‌مشی.....
۱۰۳	اهداف ارزیابی خط‌مشی.....
۱۰۴	روش‌شناسی ارزیابی خط‌مشی و محدودیت‌های آن.....

۱۰۵	بررسی انواع ارزیابی عملکرد بر اساس کارکرد خط‌مشی
۱۱۰	چگونه یک چک لیست برای ارزیابی خط‌مشی‌ها ایجاد نماییم
۱۱۳	نتیجه‌گیری
۱۱۵	منابع فصل
۱۱۶	فصل پنجم: خط‌مشی‌گذاری و اخلاق
۱۱۶	مقدمه
۱۱۷	ضرورت اخلاقیات در تصمیم‌گیری‌های مدیران دولتی
۱۱۸	قلمرو اخلاق و تبیین آن در خط‌مشی‌گذاری
۱۲۰	انواع مکاتب فلسفی در دیدگاه‌های اخلاقی و آثار آن بر خط‌مشی‌گذاری
۱۲۱	کاربرد اخلاق فضیلت‌گرا در خط‌مشی‌گذاری
۱۲۲	کاربرد اخلاق نتیجه‌گرا در خط‌مشی‌گذاری
۱۲۲	کاربرد اخلاق وظیفه‌گرا در خط‌مشی‌گذاری
۱۲۳	کاربرد اخلاق نسبی‌گرا در خط‌مشی‌گذاری
۱۲۵	چگونه می‌توان به اخلاق در مدیریت دولتی از منظر کاربرد توجه داشت؟
۱۲۷	طراحی الگویی عملی برای سنجش اخلاق در خط‌مشی‌گذاری
۱۳۱	نتیجه‌گیری
۱۳۳	منابع فصل
۱۳۴	فصل ششم: مشکلات و مسائل خط‌مشی‌گذاری در ایران
۱۳۴	مقدمه
۱۳۵	خطاهای خط‌مشی‌گذاری
۱۳۶	خطاهای خط‌مشی‌گذاری در ایران
۱۳۶	نبود تفکر و منطق عقلایی در خط‌مشی‌گذاری ایران
۱۳۸	کم‌رنگ شدن محتوای دینی در خط‌مشی‌گذاری حکومت اسلامی
۱۴۳	ویژگی‌های غلط اندیشه‌ای خط‌مشی‌گذاران در ایران
۱۴۴	حضور کم‌رنگ اندیشه‌نخبگان در خط‌مشی‌گذاری ایران
۱۴۶	عدم توجه به متغیرهای پنهان در خط‌مشی‌گذاری
۱۴۷	عدم درک مناسب از مفهوم پیچیدگی در خط‌مشی‌گذاری
۱۴۷	مقطعی‌نگری و عدم آینده‌نگری

پیشگفتار

سپاس خداوند متعال، انسان را برای زیبایی و عشق ورزی آفرید و از روح خود در او دمید، مسئولیت پذیری و اختیار را بعنوان یک لطف، در کنار جبر و آزمائش در زندگی پرفرازونشیب او معنی کرد تا در این شور و غوغا آفرینش به انسان مواهبی همچون عقل و عشق ارزانی نماید، تا به کمک این الطاف بین انسان و حیوان تمایز بیفتد.

از لطف های بی شمار او برپایه عقلانیت می توان به اختیار انسان و حسن وظیفه و مسئولیت در قبال بشریت و آگاهی بخشی در سیطره کائنات برپایه شناخت عالم در قالب پنداره های دانش اشاره نمود.

دانش موهبتی از سوی متعال بی همتا است، برای زندگی بهتر و ایجاد عشق ورزی برای بشریت به خصوص کاهش دردها و سختی های زندگی است، در این گذر عمر، آنچه برای انسان فانی در این عالم باقی می ماند، دانش کشف شده از راه تفکر و تعقل و انتقال آن به نسل های بعد برای انجام وظیفه و مسئولیت پذیری بیشتر است.

این تالیف و تبیین که در پیش روی شما قرار دارد، آغاز تفکر با نگاه نقادانه به نحوه تصمیم گیری عمومی در سازمان ها و بحث هایی در باب علم آموزی در باره اصول خط مشی گذاری شکل گرفته است.

نویسندگان این کتاب تلاش نموده اند مبانی علم خط مشی گذاری و تصمیم گیری را در کنار نظام اداری مورد برزسی و تحلیل قرار دهند، تا از این وادی راهی در جهت گسترش و بهبود این موضوع در سازمان های ایران ایجاد نمایند.